

LEFFLER

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 8 listopada 2005 r.*

W sprawie C-443/03,

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 68 i 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (Niderlandy) postanowieniem z dnia 17 października 2003 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 października 2003 r., w postępowaniu:

Götz Leffler

przeciwko

Berlin Chemie AG,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: Prezes V. Skouris, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas (sprawozdawca) i J. Malenovský, prezesi izb, S. von Bahr, J.N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet i M. Ilešič, sędziowie,

* Język postępowania: niderlandzki.

rzecznik generalny: C. Stix-Hackl,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 kwietnia 2005 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu G. Lefflera przez D. Rijpmę oraz R. Bakelsa, advocaten,
- w imieniu Berlin Chemie AG przez A. Hagedorna, B. Gabriela oraz J.I. van Vlijmena, advocaten,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster oraz C.M. Wissels, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego przez W.D. Plessinga, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Berguesa oraz A. Bodard-Hermant, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu portugalskiego przez L. Fernandesa oraz M. Fernandes, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu fińskiego przez T. Pynnä, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez A.M. Rouchaud-Joët oraz R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 8 rozporządzenia Rady (WE) nr 1348/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 160, str. 37, zwanego dalej „rozporządzeniem”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy G. Lefflerem zamieszkującym w Niderlandach a spółką prawa niemieckiego Berlin Chemie AG (zwaną dalej „Berlin Chemie”) dotyczącego uchylenia zajęcia majątku G. Lefflera przez tę spółkę.

Ramy prawne

- 3 Celem rozporządzenia jest usprawnienie i przyspieszenie postępowań sądowych poprzez ustanowienie zasady bezpośredniego przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych.

- 4 Przed wejściem w życie rozporządzenia większość państw członkowskich była związana Konwencją o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych sporządzoną w Hadze w dniu 15 listopada 1965 r., która ustanawia mechanizm współpracy administracyjnej umożliwiającej doręczanie dokumentów za pośrednictwem organu centralnego. Ponadto art. IV protokołu załączonego do Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, str. 32), zmienionej Konwencją z dnia 9 października 1978 r. w sprawie przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Dz.U. L 304, str. 1, zmienione brzmienie — str. 77), Konwencją z dnia 25 października 1982 r. w sprawie przystąpienia Republiki Greckiej (Dz.U. L 388, str. 1), Konwencją z dnia 26 maja 1989 r. w sprawie przystąpienia Królestwa Hiszpanii i Republiki Portugalskiej (Dz.U. L 285, str. 1) oraz Konwencją z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji (Dz.U. 1997, C 15, str. 1, zwanej dalej „konwencją brukselską”), przewidywał możliwość doręczenia w trybie bardziej bezpośrednim. Artykuł IV ustęp drugi protokołu załączonego do konwencji brukselskiej ma następujące brzmienie:

„O ile Państwo, na którego terytorium powinno nastąpić doręczenie, nie sprzeciwiło się w oświadczeniu skierowanym do Sekretariatu Rady Wspólnot Europejskich, to dokumenty mogą być również przesyłane przez urzędników sądowych Państwa, w którym zostały sporządzone bezpośrednio urzędnikom sądowym Państwa, na którego terytorium znajduje się osoba, dla której ten dokument jest przeznaczony. W takim wypadku urzędnik sądowy Państwa, z którego pochodzi dokument przesyła odpis pisma urzędnikowi sądowemu Państwa, do którego dokument jest przekazywany, który to urzędnik jest właściwy do przekazania dokumentu odbiorcy. Przekazanie dokumentu następuje w sposób przewidziany przez prawo Państwa, do którego dokument jest przekazywany. Przekazanie stwierdza się zaświadczeniem, które przesyła się bezpośrednio urzędnikowi sądowemu Państwa, z którego dokument pochodzi”. [tłumaczenie nieoficjalne]

- 5 Na posiedzeniu w dniach 29 i 30 października 1993 r. Rada ds. wymiaru sprawiedliwości zleciła grupie roboczej do spraw uproszczenia przekazywania dokumentów opracowanie środka upraszczającego i przyspieszającego procedury przekazywania dokumentów między państwami członkowskimi. Prace te zakończyły się przyjęciem na podstawie art. K.3 UE (artykuły K.–K.9 UE zostały zastąpione

przez artykuły 29–42 UE) Konwencji o doręczaniu w państwach członkowskich Unii Europejskiej sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (zwanej dalej „konwencją”). Konwencja ta została przyjęta aktem Rady Unii Europejskiej z dnia 26 maja 1997 r. (Dz.U. C 261, str. 1; tekst konwencji, str. 2; protokół w sprawie wykładni przez Trybunał Sprawiedliwości, str. 17).

- 6 Konwencja ta nie weszła w życie. W związku z tym, że treść rozporządzenia została zainspirowana treścią konwencji, sprawozdanie dotyczące tej konwencji (Dz.U. 1997, C 261, str. 26) służyło rozstrzygnięciu wątpliwości dotyczących wykładni tego rozporządzenia.

- 7 Po wejściu w życie Traktatu z Amsterdamu, w dniu 26 maja 1999 r. Komisja przedstawiła projekt dyrektywy Rady o doręczaniu w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. C 247 E, str. 11).

- 8 Kiedy ten dokument został przedłożony Parlamentowi Europejskiemu, Parlament wyraził życzenie, aby dokument ten został przyjęty w formie rozporządzenia. W sprawozdaniu (A5-0060/1999 wersja końcowa z dnia 11 listopada 1999 r.) Parlament podniósł w związku z tym:

„Zaletą rozporządzenia, w przeciwieństwie do dyrektywy, jest to, iż umożliwia ono szybką, jasną i spójną implementację tekstu wspólnotowego, zgodną z przyjętym celem. Poza tym ten rodzaj instrumentu został już wybrany w celu „uwspólnotowienia” innych konwencji będących obecnie przedmiotem weryfikacji”.

9 Drugi motyw rozporządzenia stanowi:

„Prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga poprawy i przyspieszenia przepływu dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych w celu ich doręczenia pomiędzy państwami członkowskimi”.

10 Siódmy do dziesiątego motyw tego rozporządzenia mają następujące brzmienie:

„(7) Szybkość przekazu uzasadnia wykorzystanie wszelkich właściwych środków zapewniających, że niektóre warunki odnośnie do czytelności i wierności otrzymanego dokumentu będą spełnione. Bezpieczeństwo przekazu wymaga, aby do dokumentu, który ma zostać przekazany, został dołączony wstępny formularz, który musi być wypełniony w języku miejsca doręczenia lub w innym języku dopuszczonym przez dane państwo członkowskie.

(8) Dla zapewnienia skuteczności niniejszego rozporządzenia możliwość odmowy doręczenia dokumentów ograniczona zostaje do wyjątkowych sytuacji.

(9) Szybkość przekazu uzasadnia, że doręczenie dokumentu następuje w kilka dni po otrzymaniu dokumentu. Jednakże jeżeli w ciągu miesiąca nie doręczono dokumentu, agencja przyjmująca dokumenty powiadamia o tym agencję przekazującą. Upływ tego terminu nie wiąże się z koniecznością zwrotu dokumentu do agencji przekazującej, w przypadku gdy okaże się, że doręczenie może nastąpić w odpowiednim czasie.

(10) W celu ochrony interesów adresata doręczenie powinno zostać dokonane w języku lub jednym z języków urzędowych miejsca, w którym ono nastąpi, lub w innym zrozumiałym dla adresata języku państwa członkowskiego, z którego pochodzi dokument”.

11 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia przewiduje:

„Dokumenty sądowe przekazywane są bezpośrednio i tak szybko jak to możliwe między agencjami wyznaczonymi zgodnie z art. 2”.

12 Artykuł 5 rozporządzenia stanowi:

„Tłumaczenie dokumentów

1. Osoba składająca wniosek jest uprzedzana przez agencję przekazującą, której przekazuje dokument w celu przekazania go, że adresat może odmówić przyjęcia go, jeżeli nie będzie on sporządzony w jednym z języków przewidzianych w art. 8.

2. Osoba składająca wniosek ponosi wszelkie koszty tłumaczenia dokumentu, który ma zostać przekazany, nie naruszając ewentualnej późniejszej decyzji sądu lub właściwego organu w sprawie obciążenia kosztami”.

13 Artykuł 7 rozporządzenia jest sformułowany w następujący sposób:

„Doręczanie dokumentów

1. Agencja przyjmująca doręcza lub zleca doręczenie dokumentu, bądź zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego przekazywane są dokumenty, bądź w szczególny sposób, w jaki żąda tego agencja przekazująca, o ile forma ta jest zgodna z prawem tego państwa członkowskiego.

2. Wszystkie czynności niezbędne do doręczenia dokonywane są tak szybko jak to możliwe. W każdym przypadku, jeżeli w terminie miesiąca od odbioru nie można było doręczyć dokumentów, agencja przyjmująca powiadamia o tym agencję przekazującą z wykorzystaniem poświadczenia, którego wzór przedstawiony jest w Załączniku, wypełnionego zgodnie z warunkami określonymi w art. 10 ust. 2. Termin obliczany jest zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego przekazywane są dokumenty”.

14 Artykuł 8 tego rozporządzenia przewiduje:

„Odmowa odbioru dokumentu

1. Agencja przyjmująca poucza adresata, że może on odmówić odebrania doręczanego dokumentu, o ile jest on sporządzony w języku innym niż jeden z następujących języków:

a) język urzędowy państwa członkowskiego, do którego przekazywane są dokumenty, lub, jeżeli w tym państwie członkowskim jest więcej języków urzędowych, język urzędowy, lub jeden z języków urzędowych miejsca, gdzie ma nastąpić doręczenie;

lub

b) zrozumiały dla adresata język państwa członkowskiego, z którego pochodzi dokument.

2. W przypadku gdy agencja przyjmująca została powiadomiona, że adresat odmówił odebrania dokumentu zgodnie z ust. 1, niezwłocznie powiadamia o tym agencję przekazującą z wykorzystaniem poświadczenia przewidzianego w art. 10 i zwraca jej wniosek oraz dokumenty, które należy przetłumaczyć”.

15 Artykuł 9 tego samego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Termin doręczenia

1. Z zastrzeżeniem przepisów art. 8 termin doręczenia dokumentu, dokonanego na podstawie art. 7, jest terminem doręczenia dokumentu zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego dokumenty są przekazywane.

2. Jednakże w przypadku gdy dokument musi zostać doręczony w określonym czasie w ramach postępowania, które ma zostać wszczęte lub toczy się w państwie członkowskim, z którego pochodzi dokument, terminem określonym dla osoby występującej z wnioskiem jest termin wyznaczony zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.

3. Państwo członkowskie może, z właściwych powodów, odstąpić od stosowania przepisów ust. 1 i 2 w przejściowym okresie pięciu lat.

Co pięć lat, z powodów wynikających ze swojego systemu prawnego, państwo członkowskie może przedłużyć okres przejściowy na kolejne pięć lat. Państwo członkowskie powiadamia Komisję o treści takiego odstąpienia i okolicznościach danego przypadku”.

16 Artykuł 19 rozporządzenia stanowi:

„Pozwany, który nie stawił się przed sądem

1. W przypadku gdy pozew lub równoważny dokument został przekazany do innego państwa członkowskiego w celu doręczenia zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, a pozwany nie stawił się, orzeczenie nie może zapaść do czasu ustalenia:

- a) że dokument został doręczony w sposób określony w przepisach wewnętrznych państwa członkowskiego, do którego przekazane zostały dokumenty, dla doręczania dokumentów z powództwa krajowego adresowanych do osób znajdujących się na jego terytorium; lub
- b) że dokument rzeczywiście został doręczony pozwanemu lub do jego miejsca zamieszkania w inny sposób przewidziany w niniejszym rozporządzeniu;

i, w każdym z wymienionych wypadków, że został doręczony lub dostarczony w czasie pozwalającym pozwanemu na przygotowanie się do obrony.

[...]”

- 17 Rozporządzenie przewiduje używanie wzorów formularzy, które stanowią załączniki do niego. Jeden z tych formularzy opracowany zgodnie z art. 10 rozporządzenia jest zatytułowany „poświadczenie doręczenia lub niedoręczenia dokumentów”. Punkt 14 tego formularza przewiduje wzmiankę, jeżeli adresat odmówił przyjęcia dokumentu z powodu użytego języka. Punkt 15 tego samego formularza wskazuje różne przyczyny niedoręczenia dokumentu.
- 18 Artykuł 26 ust. 1–3 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, str. 1) ma następujące brzmienie:

„1. Jeżeli pozwany, który ma miejsce zamieszkania w jednym państwie członkowskim, jest pozwany przed sąd innego państwa członkowskiego i nie wdaje się w spór, sąd z urzędu stwierdza brak swej jurysdykcji, jeżeli jego jurysdykcja nie wynika z przepisów niniejszego rozporządzenia.

2. Sąd zawiesza postępowanie do czasu ustalenia, że pozwany miał możliwość uzyskania dokumentu wszczynającego postępowanie albo dokumentu równorzędnego w czasie umożliwiającym mu przygotowanie obrony albo że podjęte zostały wszelkie niezbędne do tego czynności.

3. Przepisy ust. 2 zastępuje się przepisami art. 19 rozporządzenia (WE) nr 1348/2000 [...], jeżeli dokument wszczynający postępowanie albo dokument równorzędny miał być przekazany z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego zgodnie z wymienionym rozporządzeniem”.

- 19 Ponadto artykuł 34 ust. 2 rozporządzenia nr 44/2001 przewiduje, że orzeczenia wydane w jednym z państw członkowskich nie uznaje się, jeżeli „pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony, chyba że pozwany nie złożył przeciwko orzeczeniu środka zaskarżenia, chociaż miał do tego możliwość”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 20 Z postanowienia odsyłającego wynika, że pismem z dnia 21 czerwca 2001 r. G. Leffler złożył do prezesa Rechtbank te Arnhem wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego uchylającego zajęcia dokonane przez spółkę Berlin Chemie oraz zakazującego jej dokonywania nowych zajęć. Berlin Chemie sprzeciwiła się wnioskowi. Postanowieniem z dnia 13 lipca 2001 r. prezes Rechtbank oddalił wnioski G. Lefflera.
- 21 Pismem z dnia 27 lipca 2001 r., doręczonym do biura pełnomocnika procesowego Berlin Chemie, G. Leffler wniósł zażalenie na to postanowienie do Gerechthshof te Arnhem. Berlin Chemie została wezwana do stawiennictwa na posiedzeniu w dniu 7 sierpnia 2001 r.
- 22 Jednakże ze względu na to, że sprawa nie została wpisana na wokandę Gerechthshof, w dniu 9 sierpnia 2001 r. G. Leffler wniósł o ponowne wezwanie Berlin Chemie do stawiennictwa. Na podstawie tego wniosku Berlin Chemie została wezwana do stawiennictwa na posiedzeniu w dniu 23 sierpnia 2001 r., na które się nie stawiła.

- 23 Gerechtshof postanowił odroczyć rozpoznanie wniosku G. Lefflera o wydanie wyroku zaocznego przeciwko Berlin Chemie, w celu umożliwienia wnioskodawcy wezwania tej spółki do stawiennictwa zgodnie z (dawnym) art. 4 ust. 7 niderlandzkiego kodeksu postępowania cywilnego (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) i z rozporządzeniem.
- 24 Pismem z dnia 7 września 2001 r., doręczonym prokuraturze generalnej przy Gerechtshof, Berlin Chemie została wezwana do stawiennictwa w dniu 9 października 2001 r. Jednakże spółka nie stawiła się na posiedzeniu.
- 25 Gerechtshof ponownie postanowił odroczyć rozpoznanie wniosku G. Lefflera o wydanie wyroku zaocznego, tym razem do czasu przedłożenia dokumentów, z których wynikałoby, że doręczenie zostało dokonane zgodnie z art. 19 rozporządzenia. Niektóre dokumenty zostały przedłożone na posiedzeniu w dniu 4 grudnia 2001 r.
- 26 Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2001 r. Gerechtshof oddalił wniosek o wydanie wyroku zaocznego przeciwko Berlin Chemie wbrew żądaniu G. Lefflera i umorzył postępowanie.
- 27 Odnośne punkty tego wyroku, przytoczone przez sąd odsyłający, brzmią następująco:

„3.1 Z przedłożonych dokumentów wynika, że doręczenie wezwania Berlin Chemie zostało dokonane zgodnie z prawem niemieckim, Berlin Chemie odmówiła jednak przyjęcia dokumentów ze względu na brak tłumaczenia na język niemiecki.

3.2 Wezwanie przekazane do Niemiec nie było przetłumaczone na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego zostało przekazane ani na język, który odbiorca tego dokumentu rozumie. W związku z tym wymogi określone w art. 8 rozporządzenia (WE) nr 1348/2000 nie zostały spełnione. W konsekwencji należy oddalić wniosek o wydanie wyroku zaocznego”.

- 28 G. Leffler wniosł kasację od wyroku z dnia 18 grudnia 2001 r., podnosząc, że *Gerechtshof* naruszył prawo w punkcie 3.2 uzasadnienia tego wyroku. Zdaniem G. Lefflera sąd ten powinien był wydać wyrok zaoczny; subsydiarnie G. Leffler podnosi, że sąd powinien był wyznaczyć nowy termin posiedzenia i nakazać *Berlin Chemie* stawienie się na posiedzeniu tego dnia przy założeniu uzupełnienia ewentualnych braków poprzedniego wezwania.
- 29 Sąd odsyłający stwierdza, że art. 8 rozporządzenia nie reguluje skutków odmowy przyjęcia doręczanego dokumentu. Sąd ten podnosi w szczególności:

„[...] Można by przyjąć, że skoro odbiorca odmówił z uzasadnionych względów przyjęcia dokumentu, doręczenie należy uznać za niedokonane. Jednakże dopuszczalne jest również uznanie, że po odmowie przyjęcia dokumentu przez adresata brak może zostać usunięty poprzez następcze doręczenie odbiorcy tłumaczenia tego dokumentu. W takim przypadku powstaje pytanie, w jakim terminie i w jaki sposób należy dokonać doręczenia tłumaczenia. Czy przekazania tłumaczenia odbiorcy należy dokonać w sposób określony w rozporządzeniu dla doręczania dokumentów, czy też sposób przekazania jest dowolny? Następnie istotne jest również, czy — o ile istnieje możliwość usunięcia tego braku — stosuje się krajowe prawo proceduralne”.

30 Hoge Raad der Nederlanden postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- „1) Czy art. 8 ust. 1 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że w przypadku odmowy przyjęcia dokumentu przez odbiorcę z uwagi na uchybienie ustanowionym przez ten przepis regułom dotyczącym języka, wysyłający ma możliwość usunięcia tego braku?

- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy prawną konsekwencją odmowy przyjęcia dokumentu jest całkowita bezskuteczność doręczenia?

- 3) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:
 - a) W jakim terminie i w jaki sposób musi nastąpić dostarczenie tłumaczenia odbiorcy?

Czy wymogi ustanowione w rozporządzeniu dla doręczania dokumentów obowiązują również w stosunku do przekazania tłumaczenia czy też sposób doręczenia tłumaczenia jest dowolny?

- b) Czy do usunięcia braku tłumaczenia stosuje się krajowe prawo proceduralne?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 31 Formułując pytanie pierwsze, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy art. 8 ust. 1 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że jeżeli odbiorca odmówi przyjęcia dokumentu ze względu na to, że dokument ten nie został sporządzony ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany ani w języku państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie, wysyłający ma możliwość usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia.

Uwagi przedstawione Trybunałowi

- 32 Rządy niemiecki i fiński uważają, że skutki odmowy przyjęcia dokumentu należy oceniać w świetle prawa krajowego. Dla poparcia tej tezy rządy te powołują się na komentarze do art. 5 i 8 zamieszczone w objaśnieniach do konwencji, odesłanie przez Trybunał w wyroku z dnia 3 lipca 1990 r. w sprawie C-305/88 Lancray (Rec. str. I-2725, pkt 29) do prawa krajowego w celu określenia, czy niewłaściwe doręczenie może być konwalidowane, oraz na genezę rozporządzenia przedstawioną przez autora objaśnień do konwencji, z której wynika, że przedstawiciele państw członkowskich nie życzyli sobie, aby rozporządzenie ingerowało w krajowe prawo proceduralne. Rozwiązanie przyjęte w znajdujących zastosowanie przepisach krajowych miałoby przesądzić, czy usunięcie braku tłumaczenia jest dopuszczalne czy też nie.
- 33 G. Leffler, rządy niderlandzki, francuski i portugalski oraz Komisja utrzymują w uwagach ustnych, że konsekwencje odmowy przyjęcia dokumentu powinny wynikać z autonomicznej wykładni rozporządzenia, i że zgodnie z nią należy

dopuszczyć możliwość usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia. Zwracają oni uwagę na cel rozporządzenia, którym jest przyspieszenie i uproszczenie procedur przekazywania dokumentów i podkreślają, że niedopuszczenie możliwości usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia pozbawiłoby art. 5 ust. 1 rozporządzenia jego effet utile, gdyż w takim przypadku uczestnicy obrotu nie będą podejmować ryzyka, regularnie dokonując tłumaczeń wszystkich dokumentów. Następnie podnoszą, że słowa „które należy przetłumaczyć” występujące w art. 8 ust. 2 rozporządzenia mają rację bytu tylko, jeżeli usunięcie braku tłumaczenia jest możliwe i wskazują, że pewne fragmenty objaśnień do konwencji sugerują, że taka możliwość istnieje.

34 Komisja podnosi również liczne względy uzasadniające twierdzenie, że brak tłumaczenia nie jest uważany za przyczynę bezwzględnej bezskuteczności doręczenia. W szczególności wzory formularzy rozróżniają przyczyny związane z brakiem prawidłowego doręczenia (pkt 15 formularza sporządzonego zgodnie z art. 10 rozporządzenia) i wymieniają odmowę przyjęcia dokumentu z powodu zastosowanego języka (pkt 14 tego samego formularza). Poza tym art. 8 ust. 2 rozporządzenia reguluje zwrot dokumentów, które należy przetłumaczyć, a nie wszystkich dokumentów, co miałyby miejsce, gdyby doręczenie było całkowicie bezskuteczne. Komisja podkreśla, że żaden przepis nie przewiduje automatycznej bezskuteczności doręczenia w przypadku braku doręczenia tłumaczenia i że przyjęcie bezskuteczności doręczenia jest sprzeczne z zasadą, zgodnie z którą bezskuteczność powinna być przewidziana w akcie prawnym („nie ma bezskuteczności bez ustawy”). W końcu Komisja podnosi, że bezwzględna bezskuteczność wykracza poza to, co jest konieczne dla zabezpieczenia interesów odbiorcy, gdyż bezskuteczność nie jest do przyjęcia bez wystąpienia szkody („nie ma bezskuteczności bez szkody”).

35 Berlin Chemie podnosi natomiast, że uproszczenie doręczania nie może odbywać się ze szkodą dla pewności prawa ani praw odbiorcy. Konieczne jest by odbiorca był w stanie szybko zrozumieć, w jaki rodzaj postępowania jest uwikłany i przygotować stosownie swoją obronę. Berlin Chemie stwierdza, że w przypadku wątpliwości co do ewentualnego pilnego charakteru danego postępowania, odbiorca dokumentu, ze względów ostrożności, sam zajmie się przetłumaczeniem tego dokumentu, natomiast nie powinien on ponosić ryzyka i kosztów braku tłumaczenia. Tymczasem wysyłający zdaje sobie sprawę z ryzyka związanego z brakiem tłumaczenia i może

przedsięwziąć środki w celu ich uniknięcia. W końcu Berlin Chemie podnosi, że dopuszczenie możliwości usunięcia braku tłumaczenia spowodowałoby postępowanie, w szczególności w przypadku, gdy sąd w pierwszej kolejności powinien ustalić, czy odmowa przyjęcia nieprzetłumaczonego dokumentu była uzasadniona. Mogłoby to prowadzić do pewnych nadużyć w tym zakresie.

- 36 W odniesieniu do ochrony odbiorcy, będącego pozwanym w sporze, G. Leffler i rząd niderlandzki podnoszą, że jest ona dostatecznie gwarantowana przez art. 19 rozporządzenia. Podobnie jak rząd francuski uważają oni, że sąd dysponuje możliwością dostosowywania terminów w celu uwzględnienia interesów stron i w szczególności w celu umożliwienia pozwanemu przygotowania obrony. Jeśli chodzi o opóźnienie postępowania spowodowanego przez konieczność usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia, rząd niderlandzki utrzymuje, że przede wszystkim wyrządza to szkodę skarżącemu, a nie odbiorcy będącemu pozwanym.

Odpowiedź Trybunału

- 37 Należy stwierdzić, że art. 8 rozporządzenia nie przewiduje konsekwencji prawnych odmowy przyjęcia dokumentu przez adresata z powodu braku sporządzenia tego dokumentu w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany lub w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie.
- 38 Jednakże inne przepisy rozporządzenia, cel w postaci zapewnienia szybkości i skuteczności przekazywania dokumentów zdefiniowany w motywach drugim i od szóstego do dziewiątego tego rozporządzenia oraz effet utile, który musi posiadać przewidziana w art. 5 i 8 tego rozporządzenia możliwość nieprzetłumaczenia dokumentu na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany, usprawiedliwiają wykluczenie sankcji bezskuteczności doręczenia, jeżeli odbiorca odmówił przyjęcia dokumentu z powodu braku

tłumaczenia na ten język lub na język państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie i wręcz przeciwnie, dopuszczają możliwość usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia.

- 39 Na wstępie należy stwierdzić, że żaden przepis rozporządzenia nie przewiduje, iż odmowa przyjęcia dokumentu z powodu niespełnienia wymogów art. 8 powoduje bezskuteczność doręczenia. Przeciwnie, jeżeli rozporządzenie nie precyzuje dokładnych skutków odmowy przyjęcia dokumentu, przynajmniej kilka jego przepisów pozwala sądzić, że usunięcie uchybienia w postaci braku tłumaczenia jest dopuszczalne.
- 40 I tak sformułowanie „dokumenty, które należy przetłumaczyć” występujące w art. 8 ust. 2 rozporządzenia oznacza, że możliwe jest po stronie odbiorcy żądanie tłumaczenia, a w konsekwencji po stronie wysyłającego usunięcie braku poprzez przesłanie żadanego tłumaczenia. Sformułowanie to różni się więc od słów „przekazane dokumenty” użytych w art. 6 ust. 2 i 3 rozporządzenia w celu określenia wszystkich dokumentów przekazywanych przez agencję przekazującą agencji przyjmującej, a nie tylko niektórych z nich.
- 41 Podobnie wzór formularza poświadczenia doręczenia lub nedoręczenia zgodnie z art. 10 rozporządzenia nie wymienia odmowy przyjęcia dokumentu z powodu użytego języka jako możliwej przyczyny nedoręczenia, lecz przewiduje dla tej informacji odrębną rubrykę. Uzasadnia to wniosek, że odmowa przyjęcia dokumentu nie jest równoznaczna z nedoręczeniem.
- 42 Ponadto zakładając, że uchybienie w postaci braku tłumaczenia nie mogłoby być usunięte, naruszałoby to prawa wysyłającego do tego stopnia, że nigdy nie ryzykowałby doręczenia dokumentu bez tłumaczenia, co podważałoby sens rozporządzenia i w szczególności przepisów dotyczących tłumaczenia dokumentów, które przyczyniają się do realizowania celu w postaci zapewnienia szybkości ich doręczenia.

- 43 Przeciwno tej interpretacji nie można skutecznie powołać się na to, że skutki odmowy przyjęcia dokumentu powinny być regulowane przez prawo krajowe. Komentarze w objaśnieniach do konwencji, ww. wyrok Trybunału w sprawie Lancray, ani prace przygotowawcze nad rozporządzeniem nie mogą zostać skutecznie powołane w tym kontekście.
- 44 W rzeczywistości stosowanie prawa krajowego do rozstrzygnięcia o dopuszczalności usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia utrudniałoby jednolite stosowanie rozporządzenia, ponieważ państwa członkowskie dysponowałyby swobodą przyjmowania odmiennych rozwiązań w tym zakresie.
- 45 Tymczasem cel Traktatu z Amsterdamu, polegający na ustanowieniu przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, co nadaje Wspólnocie nowy wymiar, oraz przejście z Traktatu UE do Traktatu WE uregulowań umożliwiających przyjmowanie środków z zakresu współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne wskazują na wolę państw członkowskich wprowadzenia tego rodzaju środków do wspólnotowego systemu prawnego oraz akceptację zasady ich autonomicznej wykładni.
- 46 Podobnie wybór formy rozporządzenia w miejsce dyrektywy proponowanej początkowo przez Komisję wskazuje na znaczenie, jakie Wspólnota przywiązuje do bezpośredniej stosowalności przepisów rozporządzenia i ich jednolitego stosowania.
- 47 Z tego wynika, że komentarze w objaśnieniach do konwencji, przyjętej przed wejściem w życie Traktatu z Amsterdamu, choć przydatne, nie mogą być powoływane w celu zakwestionowania autonomicznej wykładni rozporządzenia, wymagającego jednolitego skutku odmowy przyjęcia dokumentu z powodu braku tłumaczenia na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany lub na język urzędowy państwa członkowskiego, z którego

dokument pochodzi i który odbiorca rozumie. Podobnie należy podnieść, że ww. wyrok Trybunału w sprawie Lancray został sformułowany w kontekście interpretacji instrumentu prawnego mającego inną naturę i który, w odróżnieniu od rozporządzenia, nie zmierzał do ustanowienia wewnątrzspółnotowego systemu doręczeń.

- 48 Wreszcie co się tyczy wniosków, jakie wysnuł rząd niemiecki z prac przygotowawczych opisanych przez komentatora, wystarczy wskazać, że domniemana wola przedstawicieli państw członkowskich nie została wyraźnie wyrażona w samym tekście rozporządzenia. Z tego wynika, że podnoszone prace przygotowawcze nie mogą być podstawą zakwestionowania autonomicznej wykładni rozporządzenia, zmierzającej do zapewnienia effet utile przepisów tego rozporządzenia w celu jego jednolitego stosowania we Wspólnocie, zgodnie z realizowanym przez nie celem.
- 49 Wykładnia rozporządzenia, w myśl której konieczne jest dopuszczenie możliwości usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia jako jednolitego skutku odmowy przyjęcia dokumentu ze względu na brak tłumaczenia tego dokumentu na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany lub na język urzędowy państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie, nie podważa znaczenia prawa krajowego ani sądów krajowych. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, w braku uregulowania wspólnotowego określenie szczegółowych zasad proceduralnych dotyczących środków prawnych służących ochronie praw podmiotowych wywodzących się bezpośrednio z prawa wspólnotowego należy właśnie do krajowego porządku prawnego każdego państwa członkowskiego (zob. w szczególności wyrok z dnia 16 grudnia 1976 r. w sprawie 33/76 Rewe, Rec. str. 1989, pkt 5).
- 50 Jednakże Trybunał wyjaśnił, że zasady te nie mogą być mniej korzystne aniżeli te służące realizacji praw wywodzonych z krajowego porządku prawnego (zasada równoważności), i że nie mogą one czynić wykonywania prawa przyznanego przez prawo wspólnotowe praktycznie niemożliwym ani nadmiernie trudnym (zasada skuteczności) (zob. ww. wyrok w sprawie Rewe, pkt 5 oraz wyroki z dnia 10 lipca 1997 r. w sprawie C-261/95 Palmisani, Rec. str. I-4025, pkt 27 i z dnia 15 września 1998 r. w sprawie C-231/96 Edis, Rec. str. I-4951, pkt 34). W tym kontekście, jak

zauważyła rzecznik generalny w pkt 38 i 64 opinii, zasada skuteczności powinna powodować, że sąd zastosuje zasady proceduralne ustanowione przez jego porządek prawny, tylko jeżeli nie zagrażają racji bytu ani celowi rozporządzenia.

- 51 Z tego wynika, że jeżeli rozporządzenie nie przewiduje skutków pewnych zdarzeń, sąd krajowy stosuje co do zasady prawo krajowe biorąc pod uwagę zapewnienie pełnej skuteczności prawa wspólnotowego. Zadanie to może w miarę konieczności prowadzić do niestosowania przepisu prawa krajowego, jeżeli stanowi on w tym przeszkodę lub do interpretowania takiego przepisu, ustanowionego na potrzeby sytuacji czysto wewnętrznej, w taki sposób, aby mógł być zastosowany w sytuacji transgranicznej, której dotyczy dane postępowanie (zob. w szczególności podobne wyroki z dnia 9 marca 1978 r. w sprawie 106/77 Simmenthal, Rec. str. 629, pkt 16; z dnia 19 czerwca 1990 r. w sprawie C-213/89 Factortame i in., Rec. str. I-2433, pkt 19; z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-453/99 Courage i Crehan, Rec. str. I-6297, pkt 25, i z dnia 17 września 2002 r. w sprawie C-253/00 Muñoz i Superior Fruiticola, Rec. str. I-7289, pkt 28).
- 52 Sąd krajowy czuwa również nad przestrzeganiem praw stron danego sporu, w szczególności zapewnia on stronie, która jest odbiorcą dokumentu, czas umożliwiający przygotowanie obrony lub dba, aby strona wysyłająca dokument nie ponosiła negatywnych konsekwencji odmowy przyjęcia nieprzetłumaczonego dokumentu, na przykład gdy postępowanie ma charakter pilny, a pozwany nie stawiał się, o ile odbiorca usiłuje jedynie spowolnić bieg postępowania i ewidentnie dopuszcza się naruszenia, gdyż może zostać udowodnione, że odbiorca rozumie język państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi, w którym dokument został sporządzony.
- 53 Na pytanie pierwsze należy w związku z tym odpowiedzieć, że art. 8 ust. 1 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że jeżeli odbiorca dokumentu odmawia jego przyjęcia ze względu na to, że dokument nie został sporządzony ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany, ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który to język odbiorca rozumie, wysyłający ma możliwość usunięcia tego braku poprzez nadesłanie żadanego tłumaczenia.

W przedmiocie pytania drugiego

- 54 Pytanie drugie, zadane na wypadek, gdyby art. 8 rozporządzenia należało rozumieć w ten sposób, że usunięcie uchybienia w postaci braku tłumaczenia nie jest możliwe, służy ustaleniu, czy odmowa przyjęcia dokumentu prowadzi do całkowitej bezskuteczności doręczenia.
- 55 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze pytanie drugie nie wymaga odpowiedzi.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 56 Formułując pytanie trzecie, zadane na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, sąd odsyłający pragnie w szczególności dowiedzieć się, w jakim terminie i w jaki sposób musi nastąpić dostarczenie tłumaczenia odbiorcy oraz czy krajowe prawo proceduralne stosuje się do możliwości usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia.

Uwagi przedstawione Trybunałowi

- 57 W przedmiocie terminu, w którym nastąpić ma usunięcie uchybienia w postaci braku tłumaczenia, rządy niderlandzki i portugalski przywołują art. 7 ust. 2 rozporządzenia. Rządy te uważają, że tłumaczenie musi być przesłane tak szybko, jak to możliwe, i że termin jednego miesiąca może zostać uznany za rozsądny.

- 58 W odniesieniu do wpływu przesłania tłumaczenia na terminy rząd niderlandzki podnosi, że nawet jeśli odmowa przyjęcia dokumentu przez odbiorcę była w pełni uzasadniona, utrzymamy powinien w każdym razie zostać skutek w postaci dochowania terminu przewidzianego w art. 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia. Komisja zauważa, że terminy doręczeń należy określić zgodnie z art. 9 rozporządzenia. W odniesieniu do odbiorcy pod uwagę będzie brane wyłącznie doręczenie przetłumaczonego dokumentu, co wyjaśniają słowa „z zastrzeżeniem przepisów art. 8” występujące w art. 9 ust. 1 tego rozporządzenia. W odniesieniu do wnioskodawcy termin pozostaje określony zgodnie z art. 9 ust. 2 tego rozporządzenia.
- 59 Rząd francuski wskazuje, że terminy proceduralne powinny zostać dostosowane przez sąd tak, aby odbiorca dokumentu dysponował czasem umożliwiającym mu przygotowanie obrony.
- 60 W przedmiocie sposobu nadesłania tłumaczenia G. Leffler oraz rządy francuski i portugalski podnoszą, że tłumaczenie powinno być przekazane zgodnie z wymogami rozporządzenia. Rząd niderlandzki podnosi natomiast, że przekazanie może zostać dokonane w nieformalny sposób, jednakże celem uniknięcia nieporozumień pożądane jest unikanie bezpośredniego przekazywania pomiędzy agencją przekazującą a odbiorcą i zalecane jest skorzystanie z pośrednictwa agencji przyjmującej.
- 61 Berlin Chemie podnosi, że jeżeli Trybunał zdecyduje, że wysłanie tłumaczenia jest możliwe, w celu zagwarantowania pewności prawa skutki tej możliwości powinny zostać zharmonizowane zgodnie z celem rozporządzenia.

Odpowiedź Trybunału

- 62 Mimo iż art. 8 rozporządzenia nie zawiera precyzyjnego uregulowania zasad podlegających stosowaniu w przypadku konwalidacji niewłaściwego doręczenia

dokumentu, którego przyjęcia odbiorca odmówił ze względu na to, że nie został sporządzony w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca tego dokumentu rozumie, należy jednakże stwierdzić, że ogólne zasady prawa wspólnotowego oraz inne przepisy rozporządzenia zawierają pewne wskazówki dla sądu krajowego w celu zapewnienia effet utile rozporządzenia.

63 Ze względu na pewność prawa rozporządzenie należy interpretować w ten sposób, że brak tłumaczenia należy naprawić zgodnie ze sposobami przewidzianymi w tym rozporządzeniu.

64 Jak można wywieść z art. 4 ust. 1 rozporządzenia, gdy agencja przekazująca zostaje poinformowana, że odbiorca odmówił przyjęcia dokumentu z powodu braku tłumaczenia, powinna ona, w razie potrzeby po wysłuchaniu wnioskodawcy, konwalidować czynność poprzez nadesłanie tłumaczenia tak szybko, jak to możliwe. W związku z tym, zgodnie z tym co sugerują rządy niderlandzki i portugalski, termin miesięczny liczony od powiadomienia agencji przekazującej o odmowie przyjęcia dokumentu może być uznany za odpowiedni, ale termin ten może być zweryfikowany w zależności od okoliczności przez sąd krajowy. W szczególności należy wziąć pod uwagę okoliczność, że pewne dokumenty mogą być nadzwyczajnie długie lub że muszą zostać przetłumaczone na język, na który tłumaczy niewiele osób.

65 W odniesieniu do wpływu przesłania tłumaczenia na termin doręczenia należy stwierdzić, że powinien być określany przez analogię do systemu podwójnej daty skonstruowanego w art. 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia. W celu zapewnienia effet utile rozporządzenia istotne jest zagwarantowanie, by prawa różnych stron były chronione tak dobrze jak to możliwe i w zrównoważony sposób.

66 Termin doręczenia może mieć znaczenie dla osoby składającej wniosek, na przykład gdy doręczony dokument jest pismem wszczynającym postępowanie, którego wniesienie jest dopuszczalne w ramach terminu zawitego lub służy przerwaniu

biegu terminu. Poza tym, jak stwierdzono w pkt 38 niniejszego wyroku, naruszenie art. 8 ust. 1 rozporządzenia nie prowadzi do bezskuteczności doręczenia. W tym kontekście należy stwierdzić, że jeżeli wnioskodawca zachował należytą staranność w celu konwalidacji czynności poprzez przesłanie tłumaczenia tak szybko jak to możliwe, na potrzeby terminu powinien on korzystać ze skutku pierwszego doręczenia.

67 Jednakże termin doręczenia może mieć również znaczenie dla odbiorcy, w szczególności, ponieważ rozpoczyna ona bieg terminu na złożenie środka zaskarżenia lub przygotowanie obrony. Skuteczna ochrona odbiorcy dokumentu oznacza branie pod uwagę w odniesieniu do niego wyłącznie daty, w której nie tylko mógł uzyskać wiedzę o doręczonym dokumencie, ale również mógł go zrozumieć, co oznacza datę, w której otrzymał tłumaczenie tego dokumentu.

68 Sąd krajowy powinien brać pod uwagę i chronić interesy stron. I tak, przez analogię do art. 19 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia, jeżeli nastąpi odmowa przyjęcia dokumentu ze względu na to, że nie został sporządzony w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany lub w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca tego dokumentu rozumie, i pozwany nie stawił się przed sądem, sąd powinien odroczyć wydanie wyroku dopóki nie stwierdzi, że nastąpiła konwalidacja doręczenia przedmiotowego dokumentu poprzez przesłanie tłumaczenia, i że miało to miejsce w czasie umożliwiającym pozwanemu podjęcie obrony. Obowiązek ten wynika również z zasady wyrażonej w art. 26 ust. 2 rozporządzenia nr 44/2001, a zgodnie z art. 34 pkt 2 tego rozporządzenia kontrola jej przestrzegania powinna poprzedzić uznanie wyroku.

69 W celu rozwiązania problemów związanych ze sposobem usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia, których, zgodnie z wykładnią Trybunału, nie porusza rozporządzenie, sąd krajowy — jak stwierdzono w pkt 50 i 51 niniejszego wyroku — stosuje swoje krajowe prawo proceduralne, czuwając nad zagwarantowaniem pełnej skuteczności rozporządzenia zgodnie z jego celem.

- 70 Należy również pamiętać, że gdy przed sądem krajowym zostanie podniesione pytanie dotyczące wykładni rozporządzenia zgodnie z art. 69 ust. 1 WE, sąd krajowy może zwrócić się do Trybunału o udzielenie na nie odpowiedzi.
- 71 W związku z powyższym na pytanie trzecie należy odpowiedzieć:
- art. 8 ust. 1 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że jeżeli odbiorca odmówi przyjęcia dokumentu ze względu na to, że dokument ten nie został sporządzony ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie, usunięcie uchybienia poprzez przesłanie tłumaczenia dokumentu następuje w sposób przewidziany w rozporządzeniu i tak szybko jak to możliwe;
 - w celu rozwiązania problemów związanych ze sposobem usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia, których zgodnie z wykładnią Trybunału nie porusza rozporządzenie, sąd krajowy stosuje swoje krajowe prawo proceduralne, czuwając nad zagwarantowaniem pełnej skuteczności rozporządzenia zgodnie z jego celem.

W przedmiocie kosztów

- 72 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1348/2000 w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że jeżeli odbiorca dokumentu odmawia jego przyjęcia ze względu na to, że dokument nie został sporządzony ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany, ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który to język odbiorca rozumie, wysyłający ma możliwość usunięcia tego braku poprzez nadesłanie żadanego tłumaczenia.

- 2) Artykuł 8 rozporządzenia nr 1348/2000 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli odbiorca odmówi przyjęcia dokumentu ze względu na to, że dokument ten nie został sporządzony ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, do którego dokument został przekazany ani w języku urzędowym państwa członkowskiego, z którego dokument pochodzi i który odbiorca rozumie, usunięcie uchybienia poprzez przesłanie tłumaczenia dokumentu następuje w sposób przewidziany w rozporządzeniu i tak szybko jak to możliwe.

W celu rozwiązania problemów związanych ze sposobem usunięcia uchybienia w postaci braku tłumaczenia, których zgodnie z wykładnią Trybunału nie porusza rozporządzenie nr 1348/2000, sąd krajowy stosuje swoje krajowe prawo proceduralne, czuwając nad zagwarantowaniem pełnej skuteczności rozporządzenia zgodnie z jego celem.

Podpisy